

Tekintettel Európa öregedő lakosságára, az ilyen törekvések mindkét kontinens számára előnyökkel járnának. Ha az európai vezetők ezt nem fogják Afrika érdekében megtenni, akkor talán megteszik majd Európa kedvéért.

(*Foreign Affairs*)

Zanny Minton Beddoes

Hozsánna a homokban? Szaúd-Arábia enyhíthet a keresztény templomokat illető tilalmán

Az új bizonyítékok szerint a Próféta megtúrta arab földön a templomokat

A szaúdi régészeti hatóság egy emberöltőn át őrizte a titkot. A romok lezárt területen vannak fémszorompók és drótkerítés mögött. Az ör letartóztatással fenyegetőzve hessegeti el a kíváncsiskodókat. Amennyiben azonban hitelt lehet adni független tanulmányoknak, a homokdűnék és pálmafák között a keleti olajmezők szomszédságában egy hetedik századi kolostor bújik meg, amelynek létezése arra utal, hogy az iszlám hajdanában eltúrta arab földön a templomok építését.

Mohamed bin Szalman, a reformer koro-
naherceg már nem egyszer szembeszegült a vallási vezetőkkel, amikor megengedte, hogy a puritán királyságban mozik nyiljanak, szabad-
téri popkoncertek legyenek, sőt, hogy nők is a volán mögé ülhessenek. De hogy Szaúd-Arábia 1,4 millió kereszténye számára templomokat engedélyezzen, ez már túl soknak számít a tabudöntögetés terén. „Máskor ez nem jelent problémát, de az Arab-félszigeten nem fér meg két *din*, azaz vallás” – nyilatkozott egy főherceg, Mohamed próféta egy állítólagos mondatát idézve. Az első muzulmán közösség 1400 évvel ezelőtt megsemmisítette a [keresztény] templomokat – állította. Másról tanúskodnak a jubaili és a keleti part egyéb helyszínein zajló ásatások. A történetírásokban

feljegyzés olvasható egy zsinatról, amelyet egy Beit Quatraye nevű püspökségben tartottak nem messze Jubail városától Kr. u. 676-ban, több mint negyven évvel a Próféta halála után. Ráadásul a félsziget hat másik országában található [keresztény] templomok. Katar, amely az iszlámnak ugyanazt a vahabita iskoláját követi, mint Szaúd-Arábia, egy évtizeddel ezelőtt építtetett egyet. Bahrain is hasonlóan járt el 1906-ban. 2018-ban pedig letették az Arabiai Miasszonyunk-székesegyház alapkövét. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk a szaúdiak felsőbbrendűségét, mert a királyság ad otthont az iszlám szent helyeinek, és a hit elsődleges terjesztője. 2017 októberében Mohamed herceg kijelentette, hogy szeretné Szaúdi-Arábiát „nyitottnak látni a földkerekségen lévő minden vallás, hagyomány és nép előtt”. Ugyanakkor Bahreinben, a szaúdi parttól távolabb fekvő szigetországban Camillo Ballin, Észak-Arábia katolikus püspöke arról panaszkodik, hogy semmi sem változott Szaúd-Arábia keresztényei számára. A zártkörű imádságot megtűrik, de a keresztény jelképek nyilvános használatát nem. Egy olyan országban, ahol tiltott dolog a bor, gondokat okoz a szentáldozás. A papok magukat autószerelőnek vagy szakácsnak álcázva tudják csak nyájukat látogatni. A püspök weboldala a titkos imatálalkozókat a korai keresztények Római Birodalom alatti megpróbáltatásaihoz hasonlítja. A szaúdi főváros, Rijad egyik külföldi nagykövetségének épületszárnyában, a bár mellett egy fekete anyaggal letakart asztal szolgál oltárként. A pap felmutatja a bort és a kenyert, és könyörög. Szépszámu soknemzetiségű gyülekezet énekl a Gloriát. „Íme az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit” – kántálja a pap.

A szaúdi teológusok némelyike újragondolást szorgalmaz. Ragaszkodnak ahhoz, hogy a Próféta két *din*-ről szóló tilalmát tévesen fordították (a *din* egyházi hatóságot, nem pedig vallást jelent), és állításuk szerint a Prófétának soha nem állt szándékában, hogy betiltsa a nem muszlim vallásgyakorlatot az egész félszigetre kiterjedően. Medinai kinyilatkoztatása, azaz a zsidókkal történő együttélésről gondoskodó szerződés, még útmutatóként is szolgálhatna

nekünk – mondja az Iszlámügyi minisztérium egyik tisztviselője. Abdullah, az előző szaúdi király nyitott egy vallásközi központot, azonban a távoli Bécsbe helyezte azt. Még nagyobb bátorságról téve tanúbizonyságot, Mohamed herceg keresztény egyházi tisztségviselőket fogadott hazájában. A szaúdi hírsatornákon felvételek voltak láthatók, ahol a maronita pátriárka és a pápai követ, Jean-Louis Tauran bíboros teljes egyházi díszbe öltözve, keresztet viselve találkoztak a királlyal. Született egy rendelet, amely megfosztotta a vallási rendőrséget letartóztatási jogától, menedéket biztosítva az otthonaikban nagy imaösszejöveteleket rendező keresztényeknek. Az éterben már nem szólhat az elvakult prédikátorok hangja, és az általános iskolai tankönyvekből eltűntek a

hitetlenek elleni harcra felszólító parancsok. Csak idő kérdése, és pápai követség nyílik, illetve templom épül – vetíti előre a jövőt egy királyi tanácsadó. Az egyik lehetséges helyszín Neom, a messzi észak-nyugatra tervezett város, amelyet az Arab-félszigeten kívül fekvőnek lehet nyilvánítani. Sok múlik Mohamed herceg szeszélyein. Bíráloinak bebörtönzése miatt alábbhagytak az elégedetlenség hangjai. A főmufti igen bölcsen hallgat – 2012-ben, amikor Kuvait templomot épített, a templomépítések befejezésére szólított fel a félszigeten. Az elnyomás azonban visszaüthet. A tolerancia jobban inyünkre van, ha irányunkban is toleránsan alkalmazzák – jelentette ki egy szaúdi író, akit nyugtalanítanak a történések.

(The Economist)

E SZÁMUNK SZERZŐI:

Bartha Ákos tudományos munkatárs, MTA BTK Történettudományi Intézet

Ferenczi Borbála szociológus, Budapest

Hámori Péter társadalomtörténész, Budapest

Kapronczay Károly történész, egyetemi tanár, Budapest

Kőő Artúr, a Károli Gáspár Református Egyetem doktorandusza, a Benkő István Református Gimnázium történelemtanára, Budapest

László Andor tanár, Szárliget

Mezei Balázs Mihály, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanszék- és doktori-

iskola-vezető professzora, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Magyar Vallástudományi Társaság elnöke, a Szent István Tudományos Akadémia tagja

Pelle János PhD, eszmetörténész, Csobánka

Dr. Pomeisl András József főtanácsadó, Budapest

Dr. Priegeer Adrienn PhD, egyetemi adjunktus a Károli Gáspár Református Egyetemen (Állam- és Jogtudományi Kar, EU Jogi és Nemzetközi Magánjogi Tanszék), Budapest

Szemerédi Eszter PhD-hallgató, Győr